

Ljubljana, 23.1.2019

Predsednik republike

Gospod Borut Pahor

Erjavčeva 17, 1000 Ljubljana

ZADEVA: Sodelovanje civilne družbe pri spreminjanju volilne zakonodaje

Spoštovani g. Predsednik,

V SINTEZI-KCD z veseljem pozdravljamo in podpiramo, da ste ponovno osebno prevzeli pobudo za noveliranje naše volilne zakonodaje, predvsem tistega dela, ki se nanaša na volitve v Državni zbor (DZ).

Čedalje več strokovnjakov priznava, da sedanji sistem volitev v DZ, ki smo ga pripravili v letu 1992 "ZA ENKRATNO UPORABO", že zdavnaj ne ustreza več. Takrat je bilo uveljavljeno prepričanje, da bo že sam obstoj večstrankarskega sistema zagotavljal osnovne postulate politične demokracije, zato je bila v tem sistemu poudarjena vloga političnih strank, o organizirani civilni družbi pa ni bilo govora. Tako je bilo nezadostno uveljavljeno določilo Ustave, da mora pri volitvah odločilna vloga pripadati državljanom.

Prve kritične ocene tega sistema segajo že v leto 1994-98 (Slovenski razvojni svet), nadaljevale pa so se tudi kasneje, povezane s predlogi, kako spremeniti sedanji sistem. Zadnji celovitejši predlog je leta 2014 pripravil ZDUS, ki je v parlamentarno proceduro vložil predlog povsem novega "Zakona o volitvah v DZ" (Mihelčič-Kristan-Pintarjev predlog), podprt s preko 5.000 podpisi, vendar so politične stranke razpravo razvodenele. Vse očitneje je postajalo, da so prav politične stranke z vztrajanjem na svoji monopolni vlogi pri oblikovanju volilnih list in določanju kandidatov glavna ovira pri iskanju ustrezne rešitve.

Z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije z dne 13. decembra 2018 je bila podana zahteva za spremembo tistih delov volilne zakonodaje, ki so povezani s sistemom volitev v Državni zbor.

Iz medijev povzemamo, da ste ponovno - kot že pred nekaj leti - osebno prevzeli pobudo za uresničitev te zahteve. Informirani smo, da ste se glede vsebine odločbe US pred dnevi že sestali z vodji parlamentarnih strank in poslanskih skupin z namenom, dogovoriti se o nujnih spremembah volilne zakonodaje, da bi že prihodnje volitve potekale v skladu z odločbo Ustavnega sodišča, saj bi v primeru ne-uresničitve te zahteve "padla senca" na legitimnost izida takih volitev. Čeprav je bilo poročanje o poteku in vsebini te razprave skopo, sklepamo, da politične stranke še vedno ne kažejo posebnega interesa za noveliranje zakonodaje.

Po nam dostopnih informacijah nameravate o isti vsebini v kratkem razpravljati tudi s predstavniki neparlamentarnih strank. Ta vaš namen seveda pozdravljamo, čeprav se bojimo, da posebnega interesa za iskanje rešitve spornih vprašanj tudi tu ne bo zaznati.

Problem, da politične stranke bojkotirajo spremembo volilne zakonodaje, po kateri so izvoljeni njihovi poslanci, zlasti, če naj bi nova zakonodaja bolj uravnotežila razmerje med političnimi strankami in instituti civilne družbe, ni tipično slovenski. Z njim se občasno srečujejo tudi druge države. Da bi ga presegle, običajno sestavijo večjo skupino strokovnjakov za ta vprašanja (civilna družba), ki v imenu vseh državljanov pripravi predlog sprememb.

V SINTEZI-KCD, ki že dolgo spremlja napore za spremembo te zakonodaje in v kateri sodelujejo številni strokovnjaki za ta vprašanja, menimo, da je prav ta pot pravilna tudi za nas. Zato predlagamo, da opravite še "tretji krog posvetovanj", tokrat s predstavniki civilne družbe, potem pa imenujete posebno strokovno skupino, ki naj pripravi predlog sprememb. Mislimo, da nas edino ta pot lahko dovolj hitro in uspešno pripelje do ustreznih rešitev glede volilnih okrajev, prednostnega glasu ter bolj uravnoteženih možnosti za oblikovanje kandidatnih list med političnimi strankami in subjekti civilne družbe, vključno z vprašanji domicila kandidatov.

Če se boste odločili za tak "tretji krog posveta", ki ga predlagamo, bi želeli sodelovati in tam predstaviti svoje poglede, kako se prebiti skozi gozd različnih interesov. Lahko pa vam predhodno v krajšem internem pogovoru predstavniki in sodelavci SINTEZE-KCD (strokovnjaki, ki že 20 let in več aktivno sodelujejo v teh razpravah in spremljajo reševanje teh problemov v tujini) predstavijo glavne točke našega predloga.

Spoštovani g. Predsednik, upamo, da boste naš poziv za vključitev predstavnikov civilne družbe v nastajanje spremenjene volilne zakonodaje upoštevali kot dobronameren in nam omogočili, da prispevamo naše znanje, izkušnje in hotenja tistih, ki sami nimajo interesov po politični oblasti, si pa želijo, da bi ta oblast služila in bila odgovorna ljudem.

S spoštovanjem in pozdravi!

Za SINTEZO-KCD

Predsedujoči

Emil Milan Pintar

